

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte – Talpă Boris,

Judecători – Eremciuc Ghenadie și Mânăscurtă Igor,

a judecat, fără citarea părților, recursul declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Sîrbu Lilia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Tîrpu Fiodor XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 16.10.2018 - 05.05.2022;
2. Instanța de apel: 01.06.2022 - 03.10.2022;
3. Instanța de recurs: 20.02.2023 - 27.02.2024.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești din 05 mai 2022, cauza fiind examinată în baza procedurii prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală, **Tîrpu Fiodor XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de **3 (trei) ani**, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de **4 (patru) ani**.

Prin aceeași sentință, a fost încetat procesul penal în privința lui **Tîrpu Fiodor XXXXX**, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, în baza art. 1, 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

A fost încetat procesul penal în privința lui **Tîrpu Fiodor XXXXX**, învinuit în săvârșirea

infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, în legătura cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

S-a hotărât asupra corpurilor delictive.

1.1. Pentru a se pronunța, *in fapt*, instanța de fond a constatat că, Tîrpu Fiodor, la data de 27.06.2018, la aproximativ la ora 20:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în timp ce se află într-un loc public – vizavi de casa nr. 4, str. Cahulski, or. Vulcănești, acționând intenționat, neglijând normele general acceptate și regulile de comportament în locurile publice, din motive huliganice, încălcând grav ordinea publică, manifestând o lipsă vădită de respect față de societate, a început să fugă și să le urmărească pe minorele Orehova Vlada XXXXX a.n. XXXXX, Vidrașcu Alina XXXXX a.n. XXXXX, Codjebaș Olivia XXXXX a.n. XXXXX, care mergeau pe jos pe strada vizată, în rezultatul cărui fapt minorele au încercat să fugă, însă inculpatul Tîrpu Fiodor fără un oarecare motiv a început să țipe și să spună cuvinte injurioase în adresa minorelor. Apoi, în continuarea intențiilor sale, îndreptate spre intenții huliganice, Tîrpu Fiodor le-a ajuns din urmă pe minorele vizate, și cu deosebită obrăznicie a apucat-o pe minora Orehova Vlada de gât, care a încercat să opună rezistență, însă Tîrpu a lovit-o în față cu palma și a început să o tragă de brațe, apoi a lovit-o pe Vidrașcu Alina cu mâna în față și a împins-o pe Codjebaș Olivia în umăr, realizând clar că prin acțiunile sale provoacă durere fizică minorelor.

În timpul comiterii acțiunilor huliganice, Tîrpu Fiodor a strigat, a folosit un limbaj obscen, iar la strigătele după ajutor a minorelor a ieșit Germek Liudmila XXXXX, domiciliată pe str. XXXXX, care i-a făcut observație inculpatului și a adăpostit minorele în curtea locuinței sale. Însă, Tîrpu Fiodor neavând intenția de a înceta acțiunile sale, ținea de mâni minorele și încercând să intre în curte, striga cu amenințări în adresa lui Germek Liudmila Stepan, spunând că va sări gardul și va pătrunde în curtea acesteia.

Astfel, inculpatul Tîrpu Fiodor XXXXX prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 287 alin. (1) Cod penal, huliganismul, *adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.*

Tot el, la data de 05 septembrie 2019, în jurul orelor 02.03, aflându-se în stare de ebrietatea alcoolică cu grad avansat, acționând cu încălcarea prevederilor pct. 3; pct. 9; lit. a), b) subpct. 1) pct. 10; lit. a), b) subpct. 2) pct. 10; lit. c), i) pct. 11; lit. a) subpct. 1) pct. 14; pct. 120; lit. b) subpct. 1) pct. 121 din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13.05.2009, precum și acționând cu încălcarea solicitărilor art. 18, alin. (1) art. 19, lit. a) alin (4) art. 32, lit. a) alin. (3) art. 33 și art. 61 al Legii privind siguranța traficului rutier nr. 131 – XVI din 07.06.2007 (Republicat: Monitorul Oficial nr.11-21/6 din 23.01.2015; Monitorul Oficial nr.103-106/443 din 20.07.2007), fără a deține permis de conducere pentru categoria de vehicul pe care conducea la moment, aflându-se pe motocicletă de marca „MT-10” de culoarea neagră, cu cărucior lateral atașat la aceasta, cu numerele de înmatriculare XXXXX și fără a trece controlul tehnic, precum și transportând cu acesta doi pasageri, care nu erau echipați cu căști de protecție, se deplasa cu ea pe str. Lenin, or. Vulcănești.

În timpul deplasării cu motocicletă sus-menționată, conducătorul Tîrpu Fiodor XXXXX a fost observat de către colaboratorii de poliție IP Vulcănești, care se aflau în perioada menționată de timp și în locul vizat, în îndeplinirea obligațiilor de serviciu și de gardă, de profilaxie a siguranței traficului rutier, fiind înzestrați cu mijloacele tehnice pentru efectuarea testării alcooscopice și

împuterniciți să efectueze controlul asupra situației în regiunea respectivă, au bănuțit cã conducãtorul menționat se afla în stare de ebrietate alcoolicã, au semnalat și au fãcut un gest pentru oprirea acestuia.

Însã, conducãtorul Tîrpu Fiodor XXXXX a ignorat gestul și semnul colaboratorilor de poliție și a continuat circulația sa, din care motiv colaboratorii de poliție, legal au început sã-l urmãreascã.

La trecerea intersecției cu str. Rumeanțev și str. Frunze, din or. Vulcãnești și din motivele deplasãrii necoordonate, conducãtorul Tîrpu Fiodor XXXXX nu s-a isprãvit cu conducerea motocicletelor menționate și s-a rãsturnat cu aceasta.

Dupã staționarea motocicletei, ca urmare a unei bãnuielii rezonabile apãrute în urma consumului de cãtre conducãtor Tîrpu Fiodor XXXXX a bãturilor alcoolice și aflarea acestuia în starea de ebrietate alcoolicã, colaboratorii de poliție IP Vulcãnești au propus conducãtorului indicat sã treacã procedura de testare cu utilizarea alcoolmetrului de model „Drager”, însã Tîrpu Fiodor a refuzat sã treacã testarea respectivã. Acest fapt a fost documentat în procesul-verbal corespunzãtor.

Astfel, Tîrpu Fiodor XXXXX prin acțiunile sale intenționate a sãvârșit infracțiunea prevãzută la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, adicã *refuzul conducãtorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscopticã sãvârșit de cãtre o persoanã care nu deține permis de conducere de forma stabilitã.*

Tot el, știind cu certitudine despre vârsta minorã a prietenii sale Vidrașcu Alina Iuri a. n. 29.05.2003, care nu a atins vârsta de șaisprezece ani, începând cu vara anului 2018, fãrã aplicarea violenței fizice și psihice fãțã de aceasta, printr-un acord comun și benevol al minorei, periodic întreținea cu aceasta raport sexual în forma naturalã, menținând o relația apropiatã.

La data de 03 iunie 2019, ca urmare a întreținerii raporturilor sexuale între Tîrpu Fiodor XXXXX a.n. XXXXX și XXXXX a.n. XXXXX, la ei s-a nãscut copilul comun în ÎMPȘ Vulcãnești, fata – XXXXX, fapt ce a fost confirmat prin certificatul de naștere cu seria XXXXX cu nr. XXXXX, eliberat de secția de ASP or. Vulcãnești, data nașterii XXXXX. Drept urmare a acestui caz, a fost evident cã mama copilului respectiv – XXXXX a întreținut raport sexual la vârsta de 15 ani.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Tîrpu Fiodor a sãvârșit infracțiunea prevãzută la art. 174 alin. (1) Cod penal, adicã *raportul sexual altul decãt violul, actele de penetrare vaginalã, analã sau bucalã și altele, comise asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine cã nu a împlinit vârsta de 16 ani.*

Tot el, la data de 13 noiembrie 2019, în jurul orei 17.10, aflându-se vizavi de proprietatea imobiliarã nr. 102, amplasatã pe str. Frunze, or. Vulcãnești, în prezența altor persoane, astfel aflându-se în loc public, urmãrind scopul de sãvârșire a acțiunilor de huliganism, precum și vãdit conștientizând cã acțiunile lui pot fi auzite sau observate de alte persoane, prin ce va fi încãlcatã liniștea altor cetățeni și ordinea publicã, cu scopul soluționãrii conflictului apãrut cu Șerban G.M., acționând intențonat, neglijând normele generale și regulile de conduitã în locurile publice, manifestând lipsã de respect fãțã de societate, conștientizând cã prin acțiunile sale cauzeazã pãgubitului durere fizicã și vãtãmãri corporale și având intenția de survenire a acestor consecințe, cu deosebitã obrãznicie, i-a aplicat lui Șerban G.M. o loviturã cu pumnul în regiunea frunții asupra sprâncenei, în rezultatul cãruia fapt acesta a cãzut jos, iar ulterior, inculpatul i-a aplicat lovituri cu pumnul în regiunea feței.

În urma acțiunilor ilicite ale lui Tîrpu Fiodor lui Șerban G.M. i-a fost cauzatã durere fizicã și leziunile corporale sub formã de excoriații și edem al țesãturilor periorbitale moi, plãgi contuze în regiunea nasului și sprâncenei stângi, cauzate în urma acțiunii traumatice cu obiect contondent dur, ce se calificã ca vãtãmãri corporale ușoare cu dereglarea sãnãtãții de scurtã duratã.

Acțiunile lui Tîrpu Fiodor au fost încadrate juridic în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, huliganismul, adică *acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc prin obrăznicie deosebită.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia a declarat apel **procurorul**, care a solicitat casarea sentinței, cu emiterea unei noi hotărâri în ordinea prevăzută pentru prima instanță, prin care inculpatului Tîrpu Fiodor să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (1) și art. 287 alin. (1) Cod penal, și cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni pentru fiecare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 107 Cod penal coroborat cu art. 1, 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, inculpatul să fie liberat de la pedepsele stabilite.

Procesul penal de învinuire a lui Tîrpu Fiodor în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, să fie încetat în legătura cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

Tîrpu Fiodor să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, și cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, lui Tîrpu Fiodor să-i fie stabilită o perioadă de probațiune pe un termen de 4 ani.

În susținerea apelului s-a invocat că instanța de judecată corect a conchis asupra vinovăției lui Tîrpu Fiodor în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 174 alin. (1), art. 287 alin. (1), art. 287 alin. (1), art. 264¹ alin. (4) Cod penal. Însă, partea acuzării a punctat că sentința în partea încetării procesului penal pe capătul de acuzare înaintat în baza art. 287 alin. (1) și art. 287 alin. (1) Cod penal este neîntemeiată, având în vedere că la data de 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

Prin urmare, art. 2 alin. (4) al legii nominalizate prevede că *(4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.* De aici rezultă că aplicarea amnistiei față de inculpat nu constituie temei de reabilitare a persoanei, ce presupune necesitatea recunoașterii vinovăției în infracțiunea incriminată.

În legătura cu acest fapt, în cazul aplicării amnistiei în privința inculpatului, singura soluție care poate să fie adoptată la emiterea unei sentințe cu aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, este sentința de condamnare, situație reglementată expres de prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, adică cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea acesteia.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2022, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a motiva soluția pronunțată, instanța de apel, statuând asupra obiectului apelului declarat de către procuror, a constatat că apelantul contestă modalitatea de aplicare a actului de amnistie, afirmând că inculpatului urma a-i fi stabilită pedeapsa pentru fiecare infracțiune separat

(art. 287 alin. (1) și art. 287 alin. (1) Cod penal), cu liberarea acestuia de la executarea pedepselor stabilite, în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

Asupra acestei alegații, instanța de apel a constatat că toate argumentele expuse de către procuror sunt eronate, înaintate fără a ține cont de interpretarea sistematică a actelor normative codificate, relevante cauzei și a celor ce încalcă drepturile fundamentale ale inculpatului.

Subsidiar, în conformitate cu art.1 alin. (2) Cod de procedură penală, procesul penal are drept scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel că orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

În conformitate cu art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția nu i-a fost dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Principiul analogic este consolidat și în art. 21 al Constituției Republicii Moldova.

Totodată, prescripțiile art. 107 Cod penal, reglementează că *(1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art. 166¹ alin. (2)–(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171-175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208².*

În același timp, art. 110 Cod penal consolidează noțiunea de antecedente penale, stipulând că antecedentele penale reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat până la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării.

Revenind la argumentele din apel înaintate de acuzatorul de stat, instanța a notat că acestea se rezumă la ideea că, în temeiul adoptării de către organul legislativ a actului de amnistie, pe cauza penală dedusă judecării urmează a fi emisă o sentință de condamnare în baza art. 384 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, dar nu o sentință de încetare a procesului penal.

În acest sens, instanța de apel a ținut să menționeze că emiterea sentinței de încetare a procesului penal în baza actului de amnistie nu este un temei de reabilitare a inculpatului, dar faptul respectiv nu determină adoptarea unei sentințe de condamnare.

Pentru soluționarea corectă a cauzei este necesar de a se face referire la textul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021.

În conformitate cu art. 1 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 este prevăzut că *(1) Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8. (2) Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai*

Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. (3) În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi. (4) Aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar față de persoanele inculpate – de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. (5) Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror. (6) Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

De asemenea, în acord cu art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 este stipulat că (1) *Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.*

Din textele de lege exemplificate mai sus, rezultă că prezenta lege poate să fie aplicată atât pentru înlăturarea răspunderii penale, cât și pentru înlăturarea pedepsei penale. Cu toate acestea, dreptul la alegere a fost oferit bănuitorilor, învinuitorilor și inculpaților. Și doar în privința persoanei, care nu este de acord cu încetarea procesului penal în conformitate cu alin. (1)-(3) art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021, la emiterea sentinței instanța de judecată poate dispune încetarea procesului penal, dacă în rezultatul cercetării judecătorești a fost confirmată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii. Anume în acest caz, au incidență prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, după cum a susținut apelantul în propriul apel, însă în cazul exprimării acordului inculpatului de aplicare a amnistiei, prin intermediul depunerii cererii corespunzătoare, procesul penal urmează să fie încetat atât în cadrul ședinței de judecată preliminară, cât și în cadrul examinării cauzei de către instanța de judecată.

Tot în același context, instanța de apel a reiterat că legea procesual penală interzice direct stabilirea și examinarea fondului cauzei, cu atât mai mult emiterea sentinței de condamnare pe cauzele penale unde există temeuri de încetare a procedurii, inclusiv și în baza actului de amnistie.

Consecințele ce au apărut ca urmare a aplicării amnistiei înlătură răspunderea penală, pedeapsa, sau după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru acțiunile săvârșite până la apariția actului de grațiere. Amnistia are un caracter mixt, bazându-se doar *in rem* (în privința anumitor infracțiuni) și *in personam* (privitor la persoanele, ce corespund cerințelor legii).

Reieșind din cele menționate rezultă că în procesul examinării cauzei, la orice etapă, inculpatul este în drept să realizeze prezumpția nevinovăției, prin acord scris, solicitând încetarea procesului penal în privința sa, în baza art. 2 al Legii nr. 243 din 24.11.2021 și să evite condamnarea, adică

emiterea sentinței de condamnare și a consecințelor defavorabile legate cu aceasta. Instanța de judecată este în drept să examineze cererile inculpatului privind încetarea procesului penal, după ce, în camera de deliberare va emite sentința de încetare a cauzei penale. În cazul respectiv, la adoptarea deciziei și pronunțarea soluției de încetare a procesului penal nu va fi analizat obiectul probațiunii.

Prin urmare, reieșind din totalitatea circumstanțelor menționate mai sus, instanța de apel nu a putut să fie solidară cu argumentele procurorului expuse în cererea de apel, fiind apreciate ca lipsite de temeiuri legale.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, este contestată cu recurs de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Sîrbu Lilia, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, în partea încetării procesului penal de învinuire a lui Tîrpu Fiodor învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, în baza art. 1, 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, și dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului se menționează că soluția care putea fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale discutate o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal pe motivul intervenirii amnistiei, așa cum au procedat instanțele judecătorești în cazul dat, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul normei prescrise la art. 391 Cod de procedură penală.

Cu atât mai mult, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art. 107 Cod penal, art. art. 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243 din 24.11.2021.

De asemenea, emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art. 107 alin. (1) Cod penal, care stabilesc că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei, astfel că, pe caz urma să fie constatată vinovăția lui Tîrpu Fiodor în comiterea faptei incriminate cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu era posibil în cazul încetării procesului penal.

Luând în considerație că, o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), art. 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare, cu liberarea lui Tîrpu Fiodor de la pedeapsa penală.

5. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs, menționează faptul că, în conformitate cu art. 3 Cod de procedură penală,

(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Concomitent, Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normative conexe reformei Curții Supreme de Justiție) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin. (3) al Legii nr. 246, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, recursul declarat de către acuzatorul de stat, urmează a fi examinat în baza temeiurilor vechi, întrucât acesta a fost declarat până la data de 01.09.2023.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs, aceasta se bazează pe temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit practicii judiciare constante, la întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Criticând decizia recurată pentru netemeinicie, acuzatorul de stat consideră că soluția pronunțată de către instanța de apel, privind încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, nu este acceptabilă, or acest fapt contravine normelor procesuale în vigoare.

Totodată, completul de judecată reține din soluția pronunțată de către instanța de apel și motivarea efectuată de către această instanță că unica soluție care putea fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, reprezintă o sentință de încetare, fapt indicat expres la art. 332 Cod de procedură penală.

Însă, instanța de recurs găsește necesar a puncta că această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală, precum și practicii judiciare constante, reieșind din următoarele rațiuni.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția

inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Consecutivitatea prevederilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de prima instanță, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Completul de judecată atestă că, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a cauzei în instanța de fond, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici instanța mai atenționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a reglementat situația potrivit căreia, după ce procedura continuă în mod obișnuit și atunci când instanța urmează să hotărască asupra învinuirii înaintate inculpatului, aceasta adoptă o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului de amnistie, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept care nu pot fi remediate de către instanța de recurs, se impune soluția de admitere a recursului, cu casarea integrală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei, de către Curtea

de Apel Cahul.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual penale asupra tuturor circumstanțelor de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Sîrbu Lilia, casează integral decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui **Tîrpu Fiodor XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei, de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Mănăscurtă Igor

27 februarie 2024

O P I N I E S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de
procedură penală (în cauza penală Tîrpu Fiodor XXXXX)

2. Prin sentința Judecătoria Comrat, sediul Vulcănești din 05 mai 2022, cauza fiind examinată în baza procedurii prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală, *Tîrpu Fiodor XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 (patru) ani.

Prin aceeași sentință, a fost încetat procesul penal în privința lui *Tîrpu Fiodor XXXXX*, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, în baza art. 1, 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

A fost încetat procesul penal în privința lui *Tîrpu Fiodor XXXXX*, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, în legătura cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

2. Procurorul a declarat *apel*, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Tîrpu Fiodor să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (1) și art. 287 alin. (1) Cod penal, și cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni pentru fiecare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. *În baza art. 107 Cod penal coroborat cu art. 1, 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, inculpatul să fie liberat de la pedepsele stabilite.*

Procesul penal de învinuire a lui Tîrpu Fiodor în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, să fie încetat în legătura cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

Tîrpu Fiodor să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, și cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, lui Tîrpu Fiodor să-i fie stabilită o perioadă de probațiune pe un termen de 4 ani.

În esență, apelantul a contestat sentința instanței de fond referitor la modul de aplicare a actului de amnistie, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2022, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4. Decizia a fost atacată de către procuror cu recurs în temeiul prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (redacția legii din 05.04.2012, în vigoare până la 01.09.2023). În esență, recurentul a contestat decizia instanței de apel referitor la modul de aplicare a actului de amnistie de către instanța de apel, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, inclusiv și la cererea inculpatului cu privire la aplicarea actului de amnistie depusă pe parcursul judecării cauzei.

5. Prin decizia din 22 februarie 2024 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus admiterea recursului declarat de către procuror, casarea integrală a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2022, în privința inculpatului *Tîrpu Fiodor XXXXX*, și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul, fiind considerat întemeiat recursul procurorului.

6. Am semnat decizia menționată a instanței de recurs, în temeiul legii, care obligă judecătorii ce fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprim dezacordul cu soluția adoptată de către completul de judecată al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o decizie conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, de respingere a recursului procurorului, cu menținerea hotărârii atacate, din următoarele considerente.

7. Consider că instanța de apel prin decizia pronunțată în prezenta cauza penală, întemeiat și justificat a menținut încetarea procesului penal la cererea inculpatului depusă pe parcursul judecării cauzei penale privind aplicarea actului de amnistie, în legătură cu intervenirea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (nr. 243 din 24.12.2021), în conformitate cu prevederile art. (1) și art. (2) alin. (1)-(3) din această lege.

Astfel, menționez că, la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art. 1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub

incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 alin. (1)-(4) al aceleiași Legi, **procesele penale** în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, **încetează la faza** de urmărire penală sau la cea **de judecare** a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art. 1–5 nu se aplică persoanei: a) condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; a¹) persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; b) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.7¹ din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; c) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr. 985/2002: art. 135–139, art. 140 alin. (2), art. 140¹–145, art. 151, art. 158 alin. (2)–(4), art. 160 alin. (3), art. 164 alin. (2) și (3), art. 165, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹ și 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 169 alin. (2), art. 171 și 172, art. 174–175¹, art. 179 alin. (3), art. 181², art. 183 alin. (2), art. 186 alin. (5), art. 187 alin. (2)–(5), art. 188, art. 189 alin. (2)–(6), art. 190 alin. (5), art. 191 alin. (5), art. 196 alin. (4), art. 201¹, art. 205 și 206, art. 208–209, art. 211 alin. (2), art. 212 alin. (2)–(4), art. 213, art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (4), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³, art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 217⁶, art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 236 și 237, art. 238 alin. (2), art. 239 alin. (2), art. 239¹ și 239², art. 240 alin. (3) și (4), art. 243 și 244, art. 245–246¹, art. 247 alin. (2), art. 248 alin. (3)–(7), art. 248¹ și 248², art. 252 alin. (2)–(4), art. 257 și 258, art. 260¹–261¹, art. 264 alin. (2)–(6), art. 264¹, art. 275, art. 278–280, art. 282–286, art. 289–289³, art. 292, art. 295 alin. (1)–

(6), art. 295¹ alin. (1) și (2), art. 295² alin. (1)–(3), art. 303–315, art. 322 alin. (2)–(6), art. 324–329, art. 330², art. 332–335¹, art. 337–343, art. 344 alin. (2), art. 345, art. 347, art. 349, art. 352 alin. (3), art. 360, art. 362¹ alin. (3), art. 365 alin. (2) și (3), art. 368 alin. (2), art. 369 alin. (3), art. 370 alin. (2) și (3), art. 385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 166¹ alin. (2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171–175¹, art. 201, art. 206, art. 208–208² din Codul penal nr. 985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art. 63, art. 72 alin. (2), art. 101¹, art. 103, art. 103¹ alin. (2), art. 104, art. 105², art. 107 alin. (3) și (4), art. 112¹, art. 112³, art. 113¹, art. 113², art. 115¹, art. 116 alin. (2), art. 124¹ alin. (2), art. 136, art. 155⁴, art. 155⁶ alin. (2), art. 156 alin. (2), art. 157 alin. (3) și (4), art. 164⁹ alin. (3), art. 177 alin. (4)–(6), art. 184 alin. (3), art. 187¹ alin. (1), art. 189, art. 198¹, art. 200–203², art. 206, art. 224, art. 224², art. 224³, art. 224⁶ alin. (2), art. 225³, art. 262, art. 263, art. 266, art. 269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art. 109 din Codul penal nr. 985/2002.

În conformitate cu art. 6 alin. (2) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, la aplicarea prevederilor alin. (1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

La caz, atest că în *prima instanță*, inculpatul asistat de apărătorul său, a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie prin încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Totodată, inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a manifestat în scris acordul de a fi aplicat față de el actul de amnistie prin încetarea procesului penal.

În acest context, prima instanță, justificat prin prisma prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 2 alin. (1)–(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, și lipsa restricțiilor stabilite de art. 6 alin. (1) al Legii, a aplicat amnistia și în conformitate cu art. 391 alin. (1) pct. 6), art. 332 alin. (5), art. 285 alin. (2), art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, a încetat procesul penal în privința inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii imputate.

Cu privire la argumentele expuse în recursul declarat de către procuror, consider că acestea nu sunt întemeiate și urmau a fi respinse, deoarece contravin cadrului legal în vigoare, impunând statul la suportarea cheltuielilor nejustificate ce țin de judecarea cauzelor penale referitor la care statul a declarat amnistia și în care inculpații și-au dat acord scris la aplicarea actului de amnistie, nefiind constatate prohibiții pentru aplicarea actului de clemență.

Astfel, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură *răspunderea penală* și *consecințele condamnării* (pedeapsa) pentru infracțiunile săvârșite până la apariția actului de amnistiei.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 din Codul penal, care prevede că amnistia reprezintă actul ce are ca efect *înlăturarea răspunderii penale*¹ sau a *pedepsei*², fie *reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*³.

Menționez că, actul de amnistie constituie o lege organică prin care se stabilesc categoriile de infracțiuni și persoane pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 234 din 24.12.2021, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege. Totodată, prevederile procesual penale privind modalitatea de aplicare a actului de amnistie de către instanța de judecată, inclusiv prin dispunerea încetării procesului penal la judecarea cauzei penale, sunt prevăzute și de Codul de procedură penală.

Astfel, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) - (8) din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) din Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit **art. 275 pct. 4)** din Codul de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **încetată** în cazurile în care a intervenit **amnistia**.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art. 275 pct. 4)-9)** din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) din Codul de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, **prin sentință motivată, încetează procesul penal** în cauza respectivă.

Totodată, conform **art. 332 alin. (1) și (5)** din Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în **art. 285 alin. (2)**, instanța, prin sentința motivată încetează procesul penal, în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare

se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Totodată, conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedura penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 prescrie că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În continuare, prevederile art. 2 alin.(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, concretizează modul și procedura aplicării actului de amnistie, și anume că, încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculcate.

Totodată, art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, stabilește procedura și modul de aplicare actului de amnistie pentru persoanele care refuză depunerea cererii de aplicarea amnistiei prin încetarea procesului penal, și anume: ”În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.”

Este important că, prevederile menționate mai sus din art. 2 alin. (1) și (3) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, iar prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală.

Prin urmare, constat că alegațiile recurentului în sensul existenței obligației instanței judecătorești de a examina cauza penală în fond cu adoptarea doar a sentinței de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate potrivit rigorilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, nu sunt întemeiate și sunt bazate pe înțelesul eronat a legii.

Astfel, conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) –9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin. (1),(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

În conformitate cu art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

Potrivit prevederilor art. 285 alin. (2) CPP, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile *de*

nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată existența circumstanțelor prevăzute de pct. 1) – 3) din alin. (2) a art. 285 CPP.

În conformitate cu prevederile art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Astfel, cadrul normativ legal aplicabil (art. 332 CPP ca norma procesuală de trimitere la norma de referință) prevede încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei (și nu numai la etapa ședinței preliminare) în cazul în care a intervenit amnistia și inculpatul prin cerere scrisă optează pentru încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, care deși nu este motiv de reabilitare a încetării procesului penal, însă cadrul normativ în vigoare prevede în mod expres o asemenea finalizare a procesului penal prin sentința de încetare, care poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei în instanța de judecată, fără ca statul să mai suporte cheltuieli judiciare la cercetarea tuturor probelor a părții acuzării, devreme ce tot statul în persoana legiuitorului a adoptat actul cu privire la amnistia, iar inculpatul prin cerere autentică consimte aplicarea față de el a actului de amnistie și nu pretinde a fi recunoscut nevinovat prin sentința de achitare.

În consonanță cu cele menționate supra, cadrul normativ legal prevede și modul de soluționare a cauzei penale și pentru persoanele inculpate cărora este aplicabil actul de amnistie, însă persoana refuză încetarea procesului penal.

Astfel, conform art. 2 alin. (4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei *care refuză încetarea* procesului penal conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței **poate hotărî încetarea procesului penal** dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Aceste prevederi a legii organice sunt în corespundere cu prevederile art. 332 alin. (5) CPP, privind interzicerea încetării procesului penal în temeiul art. 275 pct. 4) CPP, fără acordul inculpatului (ori amnistia nu este motiv de reabilitare), și în acest caz procedura judecării cauzei penale continuă în mod obișnuit.

Pe cale de consecință, la finalizarea judecării cauzei penale în privința inculpatului care nu dă acordul la încetarea procesului penal în legătura cu intervenirea actului de amnistie, instanța de judecată procedează conform prevederilor art. 384 alin. (1) CPP, corespunzător concluziilor făcute în urma cercetării și aprecierii probelor din cauza penală.

Consecutiv, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzie despre vinovăția inculpatului, instanța procedează conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal (doar pentru cazurile în care inculpatul refuză încetarea procesului penal pe motivul intervenirii acutului de amnistie, ori pretinde a fi recunoscut nevinovat în urma judecării cauzei penale în procedura obișnuită).

Pentru motivele expuse supra, consider ca fiind corectă soluția *primei instanțe* privind dispunerea încetării procesului penal în privința inculpatului în prezenta cauza penală pe motivul intervenirii actului de amnistie și acceptului inculpatului prin cerere la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, menținută de către *instanța de apel*, or unul din efectele actului

de amnistie, este cel de înlăturare a răspunderii penale, iar prevederile actului de amnistie cât și prevederile art. 332 alin. (1), 391 pct. 6) CPP, admit încetarea procesului penal în asemenea situație pe parcursul judecării cauzei.

Este de menționat că, prin argumentele recurentului care, la caz au fost considerate ca fiind întemeiate de către completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, este negat efectul de drept a actului de amnistie, în ce privește înlăturarea *răspunderii penale*, efectul amnistiei prevăzut de art. 107 alin. (1) din Codul penal, și care intervine pentru persoanele în privința cărora cauza penală încă nu a fost examinată și persoana nu a fost trasă la răspundere penală cu aplicarea pedepsei și persoana inculpată consimte aplicarea actului de amnistie prin încetare a procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de judecată.

Din aceste motive, consider că, în conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, recursul procurorului urma a fi respins ca inadmisibil, iar decizia instanței de apel, la caz, urma a fi menținută.

Judecător

Eremciuc Ghenadie